

ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ (Ιούλιος 2007)

Συγγραφέας: ΝΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Κοιτώντας την περιοχή της Ρώμης από το παράθυρο του αεροπλάνου, μου έκανε εντύπωση η απόλυτη διάκριση της χρήσης της γης: σε μια περιοχή υπήρχαν κατοικίες, στην άλλη πλευρά γεωργικές εκμεταλλεύσεις, πιο πέρα δάσος κ.ο.κ. Γυρίζοντας στην Αθήνα, η θέα από το αεροπλάνο παρουσιάζει ένα patchwork (ελληνιστί «κουρελού») με σπίτια ανάκατα σε κήπους, χωράφια, αμπέλια, νταμάρια και βιοτεχνίες.

Η Ιταλία δεν είναι παράδειγμα οργανωμένης και ευνομούμενης διοίκησης. Στα χωροταξικά, ωστόσο, η πολιτεία δεν αστειεύεται: οι νόμοι εφαρμόζονται απαρέγκλιτα και κάθε κατασκευή, κάθε χωροταξική δραστηριότητα είναι υποχρεωμένη να τηρεί σχολαστικά όλες τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται. Η δέσμευση αυτή διευκολύνεται και ελέγχεται καλύτερα, καθώς στην Ιταλία υπάρχει εθνικό σχέδιο χρήσεων γης, με ξεκάθαρη κατανομή των δραστηριοτήτων σε κάθε Περιφέρεια. Τη γενική εποπτεία έχει το κεντρικό κράτος. Η αλλαγή των χρήσεων γης (π.χ. ένταξη στον αστικό ιστό γεωργικών γαιών) γίνεται ανοικτά, ύστερα από διαβουλεύσεις και ανεξάρτητα από τη πραγματική κατάσταση των υπό εξέταση περιοχών.

Η Ιταλία δεν είναι άτρωτη στις πυρκαγιές, ενώ αρκετές από αυτές έχουν, όπως και η Ελλάδα, δόλια αίτια. Η διαφορά ωστόσο έγκειται στο ότι η χρήση της πυρκαγιάς για μεταβολή της χρήσης γης είναι περιθωριακό και κυρίως αναποτελεσματικό φαινόμενο: ο νόμος εφαρμόζεται, επειδή η επιτρεπόμενη δραστηριότητα στην περιοχή δεν εξαρτάται από τα φυσικά της χαρακτηριστικά (αν είναι δάσος ή από το πόσα δένδρα ανά εκτάριο διαθέτει) αλλά από το χωροταξικό της χαρακτηρισισμό.

Με αφορμή τις καταστροφικές πυρκαγιές στην πατρίδα μας αναζητούνται από την αντιπολίτευση «πολιτικές ευθύνες». Αυτές υπάρχουν. Όχι όμως εκεί που αναζητούνται. Διαχρονική και βαρύτατη πολιτική ευθύνη προκύπτει από την αβελτηρία της Πολιτείας στον καθορισμό χρήσεων γης.

Η Ελλάδα δεν διαθέτει, εκτός από Κτηματολόγιο, ούτε και ολοκληρωμένο σχεδιασμό χρήσεων γης για την επικράτεια. Η έλλειψη αυτή έχει και άλλες συνέπειες

όπως για την ίδρυση ή λειτουργία βιομηχανικών εγκαταστάσεων, τουριστικών υποδομών κ.λπ. Έχει ωστόσο και μεγάλη σημασία για τον αδιαφανή αποχαρκτηρισμό συγκεκριμένων εκτάσεων (όχι μόνο δασικών ή πρώην δασικών), για την εκτός σχεδίου δόμηση κ.λπ. Η υιοθέτηση ενός τέτοιου εθνικού προγράμματος χρήσεων γης πρέπει να αποτελέσει μια από τις πρώτες προτεραιότητες της νέας κυβερνητικής τετραετίας και ίσως θα έπρεπε να ψηφιστεί σχετικός νόμος στην παρούσα Βουλή. Ωστόσο, η υποβολή ενός τέτοιου νομοσχεδίου δεν μπορεί να γίνει με το υφιστάμενο ενιαίο υπουργείο Χωροταξίας Δημοσίων Έργων και Περιβάλλοντος. Ξαναδανείζομαι από την ιταλική πραγματικότητα: η ιταλική κυβέρνηση διαθέτει ένα Υπουργείο Υποδομών και ένα Υπουργείο Περιβάλλοντος και Προστασίας της Φύσης. Μήπως θα έπρεπε να εμπνευστούμε από την ιταλική εμπειρία;

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» στις 26 Ιουλίου 2007, σ. 10.